

Maribor, 28. decembra.

Čas, ki ga doživljamo, je izredno bogat na najnepričakovanejših preobratih, ki postavijo čisto čez noč na glavo vse tisto, kar je še včeraj veljalo za najbolj trdno in nespremenljivo. Narod in država, ki se hočeta uspešno braniti pred nevarnostmi, ki preže posebno na male, morata zato neprenehoma budno paziti na vse mednarodno dogajanje in prilagajevati svojo obrambno taktiko tako rekoč vsak dan sproti nastalim položajem. Vsako okostenelo vztrajanje pri nekih za vse večne čase utrjenih načelih bi utegnulo postati najusodnejše. Nič manj usodno ne bi bilo tudi vsako presojanje dogodkov in ustvarjanje stališč po diktatu želji ali sentimentalnih čustvovanj. Kdor presoja dogodke in jih vrednoti pa tem, kakor si želi, da bi bilo, in ne po tem, kakor je v resnici, se igra z usodo naroda in države.

Prav tako važno je, da se ustvari v okrilju naroda in države vsaj v glavnem enotno gledanje in presojanje, kajti nikoli ni bila povezanost vseh pripadnikov naroda in vseh državljanov v enotnem hotenju tako krvavo potrebna, kakor je dandanes. Izkušnje so že v praksi dovolj pokazale, da smejo upati na obstanek samo taki narodi in take države, ki so notranje strnjene v eni sami jekleni volji po ohranitvi svoje svobode, samostojnosti in življenja. Ako pogledamo na narode, ki so v sedanjem brezobzirnem boju sil podlegli, moremo ugotoviti, da so podlegli prav zaradi tega, ker niso bili notranje trdni in zato tudi ne dovolj odporni. Drugi vzrok pa je bil v tem, da so presojali dogodke po svojih željah in se vse preveč zanašali na tujo pomoč. Na drugi strani pa vidimo narode in države, ki so po številu in obsegu daleč za onimi, ki so podlegli, pa se zaradi svoje notranje strjenosti, treznosti presojanja dogodkov in jeklene volje do življenja uspešno upirajo vsem nevarnostim. Taki narodi so deležni upoštevanja celo pri njihovih lastnih nasprotnikih, povsod drugod pa simpatij, ki dandanes niso brez vrednosti.

Pri presojanju in vrednotenju dogodkov v svetu se pa moramo mimo tega vedno postavljati tudi na edino merodajno stališče interesnih potreb celokupnega naroda in celokupne države, zavedajoč se, da je tudi usoda vsakega posameznika dobi do čisto osebnih kulturnih, gospodarskih in socialnih interesov tesno povezana z usodo naroda in države. Posameznik izgubi z narodno in državno svobodo v teh časih lahko vso podlago za svoje uspevanje. Če ne drugo, mu že to nalaga dolžnost, čutiti se eno s svojim narodom in s svojo državo in izogibati se vsega, kar bi utegnilo kakor koli škodovati skupnosti, kateri pripada. Časi, ko je človek lahko živel nemoteno kjer koli in pod kakršno koli nadvlado, so z najnovejšim razvojem minili. Prav tega se zlasti pri nas Slovincih in Jugoslovanih marsikdo vse premalo zaveda.

Vse to nalaga tudi voditeljem naroda in države posebne naloge in odgovornosti, saj so prav oni prvi poklicani, da skrbijo za to, da so pripadniki naroda in države, ki sami nimajo dovolj vpogleda in sile za presojo, pravilno in pravočasno poučeni o dejanskem položaju. — Prepuščanje ljudstva negotovemu ugibanju in iskanju orientacije brez zadostnih pripomočkov, je škodljivo in postane lahko usodno. Prav zaradi tega bi bilo treba nuditi tisku v teh časih vso prilagodljivost, da v okviru danih možnosti vrši svoje veliko poslanstvo v interesu naroda in države. Mimo tega je potrebno tudi nujno reševanje raznih javnih življenjskih problemov, ki se pojavljajo z razvojem mednarodnih dogodkov, ali pa z razvojem lastnih domačih razmer. Teh vprašanj dandanes ni mogoče prepuščati usodi, da jih reši sama, kakor je bilo mogoče v preteklosti. Prav tako rešitve ni mogoče zavlačevati. Sedanjí čas terja naglih dejanj in če treba tudi temeljitih reform.

Z vsem tem je mogoče najuspešneje poblijati in že v kali dušiti tudi vso tujo propagando, ki jo širijo bodisi agenti sovražnih taborov, ali pa naivni zasleplenci med ljudstvom, ki je v negotovih časih in v dobah preizkušanj še prav posebno dojemljivo celo za najbolj nemo-

Irski teroristi izropali skladišče municije

LONDON, 28. dec. Havas. Irski policija išče skrivališča ogromnih množin streliva za puške, revolverje in strojnice. Izza irske državljanske vojne policija doslej še ni imela opravka s tako široko razmreženo afero. Gre za milijone nabojev, ki so bili odnešeni iz trdnjave Phoenix pri Dublinu. Preiskava se razteza na tri grofije. V Dublinu je posebna policijska komisija imela tajen posvet v tej aferi, o

kateri bo policijska uprava izdala obširno poročilo. Kolikor se je izvedelo, je napad na trdnjavo izvršilo 50 mož pod vodstvom nekoga, ki je nosil uniformo irskega častnika. Doslej je bilo aretiranih 5 oseb. Včeraj je policija že našla neko skrivališče z veliko količino streliva. To je del velikega plana, ki so se ga polastili irski teroristi preteklo soboto.

Roosevelt proti miru za vsako ceno

WASHINGTON, 28. dec. Havas. V Washingtonu in drugih mestih USA so se razširili glasovi, da je Roosevelt s tem, ker je postavil pri Vatikanu svojega posebnega predstavnika Mirona Taylorja ter poslal sv. očetu znano poslanico, sklenil intervenirati med zavezniki in Nemčijo v korist miru in da je prešel med pacifiste. Menijo, da želi Roosevelt doseči mir, preden bi vojna med državami do-

biila značaj strašnejših spopadov. V Belih hišah so te vesti takoj demantirali in naglašajo, da bi takšno mišljenje bilo v nasprotju z nazori Roosevelta. V zvezi s tem je značilen članek washingtonskega dopisnika »New York Times«, kjer se odločno demantirajo te vesti in pobija mišljenje tistih, ki bi hoteli prikazati Roosevelta kot pristaša miru za vsako ceno.

Nova nesoglasja med Japonci in SSSR

MOSKVA, 28. dec. Ass. Press. Neoficialna poročila govore, da je pri pogajanjih med japonskim veleposlanikom Šigenorijem Togo in sovjetskimi vladnim predsednikom Molotovom glede rusko-japonske ribiške konvencije nastala prav

delikatna situacija. Rusija baje vztraja na tem, da podpiše pogodbo samo za eno leto, če Japonska ne pristane na velike koncesije, ki naj bi morda pripravile pot za širok rusko-japonski sporazum o razdelitvi interesnih sfer v Aziji.

Norveška ostane nevtralna

OSLO, 28. dec. DNB. Zunanji minister Koht je v govoru, ki ga je imel po radiu, poudaril idejo miru, ki je vodila vso zgodovino Norveške. Celokupen obrambni sistem države je posvečen le ohranitvi miru. Norveška bo pozdravila vsako idejo tujine, ki bi hotela dati moralne opore napadeni državi, miroljubnemu sosedu Norvežanom. Norveška sama bo še nadalje ostala strogo nevtralna.

Ustreljenih sedem sovjetskih častnikov

PARIZ, 28. dec. Reuter. Pariški radio je javil sinoči, da so bili po vesteh iz Moskve tam ustreljeni trije sovjetski generali in štiri drugi višji častniki. Ustrelila jih je GPU v zvezi z neuspehi sovjetske vojske na finskiem bojišču.

Dosedanji uspehi blokade

PARIZ, 28. dec. Havas. V dneh od 17. do 24. decembra je francoska mornarica zadržala 16 parnikov in zaplenila 40.000 ton blaga. Istočasno so Angleži zaplenili 6824 ton tovora. Od začetka vojne je francoska mornarica zaustavila in obdržala 402.000, angleška pa 516.704 tone tihotapskega blaga.

FINSKI NAPAD NA ESTONSKI OTOK

TALLIN, 28. dec. DNB. Včeraj opoldne sta se nad estonskim otokom Stenskaer od severa sem pojavili dve letali s finkim znakom, ki sta vrgli devet bomb. Uro pozneje je letelo čez otok še eno letalo s finkim znakom, ki pa ni mealo bomb. Od bomb je bila poškodovana aparaturna svetilnika na otoku, ki zdaj ne bo mogel delovati, dokler ne popravijo poškodb. Otok Stenskaer je najsevernejši otok v finskem zalivu, oddaljen je 45 km od finskih otokov, ki so jih zasedle ruske čete.

POZAR V VATIKANU

RIM, 28. dec. Havas. V palači apostolske pisarne, kjer so zdaj velika popravila, je izbruhnil požar. Gasilci iz vsega Rima so prihiteli na kraj požara in ogenj kmalu udušili. Škoda še ni znana. Vest o tem, da je v Vatikanu nastal požar, je zvalila na prostorni trg Sv. Petra ogromne množice meščanov. Priti je morala policija in vzdržavati red.

ČETRTI ŠVICARSKI ARMADNI ZBOR

ZENEVA, 28. dec. Reuter. Švicarska vlada je uradno objavila, da bo četrti švicarski armadni zbor sestavljen 31. januarja 1940.

goče vabe. V zmedji, ki zajema svet, ni nič čudnega, če marsikdo izgubi kompas in se nekritično vda toku, da ga ne-se dalje, čeprav v negotovost. Tega zdravi narodi in zdrave države ne smejo dovoliti. Kakor že uvodoma povedano, terjata sedanjí čas in položaj treznost, kritičnost in zavest odgovornosti ne samo za sedanjí, ampak tudi za prihodnji rod,

ki bo doživel pač tako usodo, kakršno mu jo homo mi sedanjíki pripravili.

Ako bo povsod zmagala ta zavest, potem se nam ne bo treba bati za svoj obstanek in tudi ne za razvoj v bodočnosti, ki bo moral slediti sedanjim svetovnim zmedam prej ali slej, kajti v človeštvu je vedno dovolj zdravih sil, da se lahko dvigne iz vsake katastrofe. — r.

Domači zapiski

Žrtve niso bile zaman

Povratak v l. 1918 pomeni, zateči se k veri in upanju, ki je plamtelo v narodni duši l. 1918, da bo na razvalinah šestletnega sovražnika, ki je za naš narod pomenil suženjstvo in mrak, vstala nova država svobode, enakopravnosti in socialne pravičnosti za vse one, ki delajo in hočejo delati, da bi od zaslužka živeli. V tem trenutku začemo spet verovati, da žrtve Stjepana Radiča, Svetozarja Pribičevića, Vladimira Mačka, kakor tudi žrtve mnogih tisočev in tisočev znanih in nezanih, s te in one strani Donave, Save in Drine, doprinesene za to in takšno politiko, niso bile zaman. (Dr. Srgjan Budisavljević v »N. Riječih«.)

Narodnost brez človečanstva je golo nasilje

Hrvatskega in srbskega kmetiča veže enaka usoda, enak socialni položaj. Njuna borba za boljše, človeka vrednejše življenje ne sme biti ovirana z bojem hrvatstva in srbstva, katoličanstva in pravoslavja. Prepričali smo se, da se pravi nasprotniki kmetijskega naroda radi skrivajo pod velikimi nacionalnimi in verskimi gesli. Zato je narodnost brez človečanstva golo nasilje. Narodnost brez pravice in ljubezni je brez vsebine. Narod brez Krista je suženj tiranstva. Naj nas ne vznemirja, če je videti danes, kakor da je v svetu zavladal antikrist. sila in vojna. Mi, ki verujemo v Krista, verujemo tudi v človečanstvo, v zmago pravičnosti in vladavine naroda. (Dr. vlad. Maček).

Naša preureditev in Italija

»Giornale d'Italia« piše najprej o nekaterih poizkusih zahodnih sil, da bi odtrgali Jugoslavijo od prijateljstva z Italijo, kar bi bilo v veliko škodo obeh sosedov, nakar nadaljuje: Glede na ureditev Jugoslavije vlada v državi popolno soglasje. Nekateri pooblaščenici krogi so izrazili prepričanje, da bi preurejanje države prišlo do prikladnejšega izraza, če bi se omogočila popolna koncentracija vseh političnih sil na vodstvo države, v kabinetu narodne sloge. Vlada bi tako imela večjo avtoriteto in bi lahko pristopila k izvedbi sporazuma z dne 26. avgusta in ohranila vse interese države v sedanjem viharju.

Balkan ni ogrožen

Pod zaglavjem »Nepotrebne skrbje prinaša »Politika« članek, v katerem naglašajo, da je v tujem tisku naraslo zanimanje za bodočnost Balkana. Mnogi gledajo na ta del Evrope s precejšnjim pesimizmom. Pri tem omenjajo težnje Rusije, da se uveljavi na jugovzhodu Evrope in namigavajo, da se utegne komunistična zasidrati. Kot razlog za takšne miselnost navajajo posamezne komunistične demonstracije zadnjih dni. Balkanske države so že po svoji kmetijski strukturi in manjšem obsegu industrializacije izključene za takšne podvige. Jugoslavija in sosedje so sposobne, da same obdržijo red, zato se nam ni treba bati nikakršnih komplikacij od tako zvanih notranjih neredov na Balkanu.

Poljski emigranti v Sp'ltu

Kakor poroča »Jutarnji list« je bil prvi Božič v banovini Hrvatski posebno sprejeto proslavljen v Splitu. Veliko pozornost in iskrene simpatije splitskega meščanstva so pri tem zbužali bratje Poljaki, ki so v velikem številu praznovali božične praznike ob Jadranu.

Koalicija opozicijskih strank

V zvezi z bližnjimi poslanskimi volitvami se javlja v krogih opozicijskih strank tendenca za skupen nastop. Med posameznimi šefi strank ni še nič konkretnega sklenjeno, sodijo pa, da bodo v tem pogledu pristopili k posvetovanjem, da najdejo načina za složen nastop opozicijskih skupin pri volitvah (»Dan«).

Narodna statistika Jugoslavije

Almanah »Nove Riječi« navaja po službenem popisu iz l. 1931. naslednji pregled prebivalstva Jugoslavije. Srbov je bilo 5.963.000, Hrvatov 3.221.000, Slovencev 1.133.000, muslimanov 729.000, Makedoncev (?) 642.000, Nemcev 498.000, Arnavtov 479.000, Madžarov 467.000, Turkov 353.000, Čehov in Slovkov 153.000, Romunov 134.000, Židov 68.000 in ostalih 174.000.

Novice

Zadovoljno ljudstvo – trdna in varna meja

Proglas in opozorilo mariborskih narodnih organizacij

Mariborske narodne organizacije in društva se v teh, za naš narod, teških časih, obračajo javno s svojim proglasom na vso našo javnost, posebej še na vodilne kroge našega naroda in na one, ki jim je skrb za narod dolžnost, da opozorijo na nevarno stanje, v katerem se nahajajo vsi srednji in mali sloji našega naroda, posebno pa naše delavstvo ob meji.

Že svoječasno smo v proglasu ob sestavi Meddruštvenega odbora za zaščito narodnega delavstva poudarili, da je sveta naloga nas vseh, da skrbimo za srečno in zadovoljno ljudstvo ob meji, ki je največji porok za varnost naše meje. Ta povdarek danes ponavljamo, ko naslavljamo ta naš proglas za vse merodajne kroge.

Smatramo za nujno potrebno, da se vsem delojemalcem časa primerno zvišajo prejemki, pri čemur naj prvaši naša država in gre tako z dobrim vzgledom naprej. Privatnike naj se s posebno ušedbo prisili k temu, ker ostajajo mnogi vzlic nujnim apelom gluhi.

Poleg tega je nujno potrebno, da se takoj in brez odloga zaveže val dragulje, ki v posameznih primerih sploh nima opravičila in je le plod pohlepnosti nekaterikov za hitrim obogatitjem.

Smatramo za svojo dolžnost opozoriti tudi na dejstvo, da ni rešiti samo vprašanje kruha, dasiravno je to najvažnejše; rešiti je tudi vsa druga vprašanja, ki so vzrok nezadovoljstva delovnega ljudstva. Med ta vprašanja spada ono socialno-

ščitnega značaja, ki je danes krivo upravičenemu razburjenju po tovarnah. Znana so dejstva, da se ponekod grobo kršijo delavski socialno zaščitni zakoni in je treba podvzeti takojšnje sankcije, da se vsakogar prisili k spoštovanju naših zakonov.

Našemu delavstvu, posebno onemu ob meji je zasigurati delo. Danes vlada pomanjkanje dela in delajo nekateri obratniki skrajno znižanim delovnim časom zaradi pomanjkanja surovin. Poskrbeti je nujno pri devizni direkciji Narodne banke, da ne bo pomanjkanje surovin razlog za skrajšanje delovnega časa in odpust delavcev.

V naših tovarnah imamo še po dvajsetih letih takozvane nenadomestljive tuje strokovnjake, čeprav je splošno znano, da

smo si v tem času vzgojili kader mladih, sposobnih in kvalificiranih strokovnjakov. Oulast naj zato ukne podaljševanje zaposlitvenih dovoljenj tujcev, ki so danes vsi nadomestljivi z našimi brezposelnimi mladimi močmi.

Če hočemo vrniti narodu zadovoljnost, ne smemo biti brezbržni za taka pereča vprašanja. Storit moramo vse, da se bo ljudstvo ob meji počutilo srečno in zadovoljno.

Nikoli, še najmanj pa v današnjih časih, ne smemo pozabiti, da tvori zadovoljno ljudstvo najtrdnjšo obrambo naše meje.

Po pooblastilu narodnih organizacij in in društev v Mariboru
Narodna strokovna zveza,
podružnica Maribor.

Električno omrežje v Rušah

Te dni so obhajali likof delavci in monterji elektrarne Fala, pri gradnji omrežja v Rušah, katerega je priredila Zadržna elektrarna v Rušah. S tem je delo v glavnem dokončano. Elektrificirane so skoraj vse hiše v območju ruške občine, izvzemši oddaljenih hiš na Lobnici in Smolniku. Vse to delo je organizirala Zadržna elektrarna v Rušah, ki je na Štefanovo obhajala drugo leto obstoja. Popolnoma na novo se je uredila javna razsvetljava, ki je lahko vzor vsemu podeželju, saj šteje danes javna razsvetljava v Rušah in okolici 85 luči in je go-

tovo na prvem mestu med podeželskimi občinami.

S tem je dana možnost, da se tukaj razvije industrija za predelavo lesa, ker ima vse potrebne pogoje za uspeh, to je pogonsko silo in les kot surovino. Ob tej priliki je izrekel trgovec g. Lampreht Franjo v imenu občanov tožilo zahvalo predsedniku zadržne g. Fajfarju za požrtvovalnost in vztrajnost pri delu, ter zastopniku elektrarne Fale g. inž. Gregoriču, ki je vso stvar podprl in vodil delo.

Dve lepo uspeli božičnici

Preteklo sredo popoldne je bila v ljudski šoli pri Sv. Ani v Slov. goricah lepo uspela božičnica, ki je med dosežanji po vrednosti razdeljenega blaga najbogatejša.

K uspehu letošnje božičnice so največ pripomogle razne dobrodelne ustanove. Med prvimi z najizdatnejšim prispevkom anski šoli je trgovski gremij okraja Sv. Lenart v Slov. gor., ki je prispeval raznovrstnega blaga za obleke in obutev v vrednosti nad 5000 din. Z izdatnim prispevkom se je izkazala tudi letos Ciril-Methodova družba, ki je oskrbela precej blaga za obleke in več parov čevljev. Nadalje so primerno sodelovale s prispevki za obdaritev obmejne šolske mladine z raznovrstnim blagom še »Slovenska straža«, Nabavljiva zadržna drž. uslužbencev v Ma-

riboru, Krajevni šolski odbor in banska uprava. Skupna vrednost vsega blaga je znašala nad 7000 din.

Božičnica je imela pester spored, ki ga je izvajala šolska mladina. Lep govor je imel g. šolski upravitelj g. Majhen Vladko, ki je v lepih besedah orisal pomen božičnice. Za tem so sledile lepo poštane deklamacije šolske mladine in nekaj krasnih pevskih točk, ki jih je predvajal pevski zbor šolske mladine pod vodstvom učitelja g. Jurjaševiča. Sledilo je obdarovanje 170 otrok. Skoro vsak otrok je dobil dve in celo po tri darila. Obdarjena je bila naša obmejna, res potrebna šolska mladina iz revnih viničarskih in baličarskih družin, ki se je s starši zadovoljna vračala na domove.

K izvedbi tako uspele božičnice pa je doprineslo svoj delež tudi požrtvovalno učitelstvo, ki je vso akcijo organiziralo. Priznanje gre vsem, ki so pripomogli z darili in trudom k lepo uspeli božičnici.

BOŽIČNICA PRI SV. DUHU NA OSTREM VRHU

Lepo božičnico so imeli šolarji pri Sv. Duhu. Izbran program je ustvaril pravo božično razpoloženje med šolsko dečo. Programu je sledila božična obdaritev 130 šolskih otrok. Mariborski skavti so prinesli navsezgodaj obilna

darila, zbrana med starši dijakov I. realne gimnazije. Skavti so vse pogostili s čajem in pecivom, nato pa prižgali lučke na božičnem drevescu, pod katerim je bil pripravljen za vsakega šolarja zavitek ali obleke ali perila ali čevljev. Med temi je bilo mnogo zavitkov z blagom za novo perilo ali obleko, ki ga je daroval tovarnar g. Marko Rosner. Najpridnejša učenka na šoli je dobila kot posebno darilo blago za dve novi obleki, najpridnejši učenec pa nove smuči z vso premo — dar gospoda Bogomira Divjaka. Vsem, ki so za to božičnico prispevali in tako pripravili revnim obmejnim šolarjem obilo božičnega veselja, najprisrčnejša zahvala.

Celle

c Božična likovna razstava v Mestni hranilnici je bila zaključena na Štefanovo popoldne. Ob zaključku je bilo nagradno žrebanje vstopnic. Predsednik komisije je bil g. Ciro Sadar, člani pa celjski novinarji gg. Rado Pečnik, Milan Cetina in Helrid Patz. Izžrebane so bile štiri številke in sicer 247, 180, 1977 in 623. Prva številka je dobila za nagrado sliko Alberta Sirkca, druga številka sliko Cvetka Ščuke, tretja številka sliko Vere Pistoškove, četrta številka sliko Miroslava Modica. Razstava je dosegla izredno lep moralni in gmojni uspeh. V celoti je bilo prodanih 32 del.

c Sokolsko društvo Celje-matica priredi silvestrovanje v veliki dvorani Narodnega doma z bogatim in pestrim sporedom.

c Obdarovanje revežev. Celjska tvrka »Metka«, katere lastnik je g. Henrik Wein-

Darušek

sprejem evropskih in izven-evropskih postaj tudi podnevi z luksuznim superom

Prodaja tudi na obroke

Razen tega prinašamo
ORION 5-CEVNI
populrni super na mesečne
obroke od **din 180**—

Samoprodaja **L. LUŠICKY**
Maribor, Koroška cesta št. 11
Anton Bremec, Cella

berger, je darovala mestni občini celjski za obdarovanje revežev v denarju 3.000 din in 800 metrov raznega blaga. Mestna občina se ji v lastnem, kakor tudi v imenu obdarovanih revežev za dar najlepše zahvaljuje.

c Smučarji bodo prišli na račun. Po zadnjih lepih sončnih dneh, je pričelo včeraj zjutraj nenadoma snežiti. Zapadlo je precej snega na suho podlago. Tako bodo sedaj tudi zimski sportniki prišli na svoj račun.

c Novi grobovi. Umrla je na Sodinjski stezi 86 letna vdova po trgovcu Marija Bučarjeva, na Zgornji Hudinji pa 77 letna preužitkarica Ana Klančnikova. V javni bolnišnici je umrla hčerka šoferja pri mestnem avtobusnem podjetju Vera Vanovškova.

c Kronika nesreč. 29 letna služkinja Marija Sinkovec iz Dobrteševsi pri St. Petru v Sav. dolini je padla s kozolca in si zlomila desno nogo v členku. — 67 letna posestnica Jožefa Slemenšek iz Malih dol pri Vojniku je doma padla in si zlomila desno roko v zapestju. — 18 letni mizarški vajenec iz Imenega pri Podčetrtku je padel, ko je šel k polnočnici. Zlomil si je desno nogo v členku. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

Iz Slovenskih goric

Sokolsko silvestrovanje. Sokolsko društvo pri Sv. Lenartu v Slov. gor. priredi dne 31. dec. v Sokolskem domu od 20. ure naprej Silvestrov večer s sledečim sporedom: 1. Burki »Oboleli stric« in »Klofuta«. 2. Carovnik, mister. 3. Godba — ples. — Vabljenil

Podivjana napadalca. V noči od pretekle nedelje na ponedeljek st. Senekovič Vincenc in Splaner Anton iz Srednjega Gašteraju in polomila 14 šip, okna in več hišo posestnika Zvera Jožef a v Srednjem Gašteraju in polomila 14 šip, okna in več na vrata, da trpi posestnik 500 d'n škode. Kmalu za tem napador n sta napadla po cesti se vračajočega posestnika Kmečiča Tomaža iz Zg. Gašteraja, ki sta ga z ročicami močno premlatila in ga težko poškodovala. Storitila so kmalu zasledili.

Gripa se močno širi. Za gripo v zadnjem času boleha po Slovenskih goricah mnogo ljudi in se je balo, da se bo bolezen še bolj razširila.

Kdo naj popravlja viničarska stanovanja in hleve? Sedaj, ko je nastopil mraz, so se pokazale prve posledice v viničarskih stanovanjih in hlevih, ki so ponekod v nevarnem položaju. So primeri, da se nekateri viničarski gospodarji poslopij primoran sam na svoje stroške popravljati najete stanovanjske prostore in hleve, ako hoče, da ne prezebuje družina in živina. Vprašamo, ali ni zanemarjanje popravil viničarskih objektov socialna brezdušnost do revnih družin in živine?

Novoletno preseljevanje v službah

Staro leto se poslavlja od nas. S tem dnem se zaključuje tudi bilanca letošnjega dela, ki se konča z dobičkom ali z izgubo.

Na Kozjaku in v Dravski dolini je dan starega leta tudi neki mejnik v poselskih službah. Tega dne se selijo posli in tujci, ki se takrat mudijo v kakem kraju na Kozjaku ali v Dravski dolini, zapazi, da se hlapci in dekle selijo s svojimi kovčegi od enega gospodarja do drugega.

Tam je namreč navada, da gospodar, ki našame hlapca ali deklo, napravi z njim pogodbo za eno leto. To leto traja od 1. januarja do 31. decembra. Seveda ni nikak pismena pogodba s pričami in točki, ampak krepak udar v roke in pošten pogled v oči zadostuje, da je nov posej sprejet v službo. Obenem se zmenita gospodar in nov posej za plačo, za pravice in dolžnosti ter za delo, ki ga bo nov posej opravljal pri hiši.

Ta pogodba, tako rekoč ta formalnost, ostane v veljavi do konca leta in niti posej ne sme iti sam prej v stran, niti gospodar ga ne more odpustiti. Tak je tam zakon tradicije, seveda med poštenimi kmeti, ki jih duh današnje dobe še ni zastrupil. Gospodar lahko posla nažene med letom le takrat, če je nepošten in če je pri hiši napravil kako nepošteno dejanje, ki je vrglo na hišo slabo senco.

Če pa gospodar hoče koncem leta svotega posla odpustiti iz službe, ali pa hoče posej sam službo zapustiti, mora to javiti svojemu gospodarju najmanj tri mesece prej. Ravno tako gospodar svotemu poslu. To pa zaradi tega, da je posla dana prilika, da si do 31. decembra pošče novo službo, gospodar pa novega posla. Ako pa služba ni odpovedana ne od strani gospodarja in ne od strani posla, traja službeno razmerje še naprej. Posej, ki zapusti službo, konča z de-

lom na dan starega leta opoldan. Gospodar napravi z njim obračun. Tam namreč ni navada, da bi gospodar izplačeval poslom plačo vsakega prvega, ampak koncem leta. Ponekod tudi takrat, kadar ima pač denar. Posej med letom, kadar rabi denar, prosi gospodarja za par kovačev in koncem leta napravita obračun. Ko mu gospodar izplača, si krepko stisneta roke v znak, da med njima ni sovraštva in posej gre od hiše.

Radi tega lahko vidimo 31. decembra na Kozjaku in v Dravski dolini celo preseljevanje hlapcev in dekel.

Ta star običaj je tudi verna slika poštenosti naših ljudi v teh krajih. Če ti da roko v znak, da se strinja s kakim predlogom, ali pa s kako pogodbo, se lahko mirne duše na to pošteno besedo zanesesh.

Spomnite se CMD!

Maribor

Pravica občin do cerkvenih pokopališč

Načelno vprašanje za likvidacijo starega mestnega pokopališča

Pokopališča so bila od nekdaj in vsepovsod — celo pri divjakih, zlasti pa pri starih paganih — posebno svet kraj odpočitka mrtvih. Zato si je — še prav posebno tudi katoliška cerkev že od vsega početka lastila pravico do vsega, kar je v neposredni zvezi s pokopališčem. Zato vidimo še danes v vsaki starejši cerkvi napise odličnih mrtvih, okrog cerkve pa pokopališče. Šele Jožef II. je tudi tu presekal preteklost; vendar pa je cerkvi še vedno prepustil precej starih pravic. Le izključni monopol je vzel cerkvi in razširil pravice države do vprašanja pokopališč.

Pri njegovih predpisih je v glavnem ostalo še do danes.

Tako je nastalo pokopališko pravno, ki je v veljavi tudi še pri nas.

Za naš primer s takozv. starim mestnim pokopališčem pa je posebno važno dejstvo o pravnem obstoju dvoje vrst pokopališč: cerkvenega in občinskega. V celih dravski banovini imamo baje le tri občinska pokopališča in še ta spadajo v ali pod Maribor. Občina mora skrbeti za pokopališče tam, kjer ga ni, in se si na cerkev skrbi da ohrani svojo

pravico do že obstoječih ali pa na novo otvorenih pokopališč. Pravno cerkev sicer nima več monopola za pokopališča, je pa tembolj kot zasebna lastnica zaskurana na svojih posestnih pravicah.

Občina nima le pravice, marveč celo od države naloženo dolžnost nadzorne oblasti za javni red in skrbstvo za sanitarno-policijske naprave na vsakem pokopališču. Nima pa nobene pravice vtiškati se v posestno stanje cerkvenega pokopališča — torej tudi ne v pravno raz-

merje zasebnih pogodbenikov med cerkveno pokopališko upravo in strankam (svojci grobov).

To sicer laično izraženo, vendar pa pravno v glavnem pravično načelno stališče oz. razmerje med občino in cerkvi-jo nas opozarja, da so bili sklepi mestnega občinskega sveta, ki so bili do zdaj izdani, zaradi opustitve starega cerkvenega (a ne mestnega) pokopališča zakonito neveljavni.

F. P.

Božična akcija v Košakih

Božična akcija v Košakih je nad vse lepo uspela. Posebna hvala za to gre plemenitim damam, ki sicer hočejo ostati neimenovane in so vendar s požrtvovalno ljubeznijo zbirale prispevke od hiše do hiše. — Tovarna Wögerer je podarila 100 kg najfinejše masti, veležanjarna Gusel 1230.— din, tvrdka Hutter 1000.— din, tvrdka Kiffmann 1000 kg premoga in 385.— din. Po 500 din so darovale tvrdke Atama, Podliesnig, Mirim in Wurzinger. V blagu so darovale tvrd-

ke: Rosner, Mautner, Novak, Jarc in drugi. Skupna vrednost je 25.000.— din. Obdarovanih je bilo nad 300 revnih družin. 8000 din pa je pripravljenih za zaposlitev brezposelnih v zimskih mesecih.

Občinska uprava se v imenu vseh teh revežev iz srca zahvaljuje vsem blagim darovalcem in jim želi blagoslovljene božične praznike ter prav veselo novo leto.

Žrtve belega sporta in poledice

Sneg in poledica zadnjih dni na cestah sta prinesla celo kopico žrtev belega sporta in poledice samo v Mariboru in najbližji okolici. Tako se je pri smučanju poškodovala po desnem kolenu 20letna uradnica na sodišču Marjeta Orešičeva. pri sankanju si je zlomil desno nogo 8-letni viničarjev sinko Franc Veingel iz Draženega vrha pri Mariji Snežni. Na poledeneli cesti si je poškodoval desno roko 19letni kolarski vajenec Josip Tomazič iz Poljčan, levo roko 12letni voznikov sin Rudolf Rus iz Maribora, prav tako levo roko tudi 59letna žena upok sodnega oficijala Marija Rusova iz Studencev. Vsi poškodovanci se zdravijo v bolnišnici.

AVTOMOBILSKA NESREČA PRI SV. MARJETI

Na cesti pri Sv. Marjeti sta trčila Slugov tovorni avtomobil iz Maribora in Huberjev tovorni avtomobil iz Prekmurja. Pri trčenju se je težje poškodoval po obrazu 14letni posestnikov sin Karel Lenhart iz Nuskove pri Rogoševcih v Prekmurju.

OGENJ V KOŠAKIH

Ob pol tretji uri ponoči je začela goriti hiša posestnika Ivana Janžekoviča v Košakih. Ogenj je nastal, ker so se vneli trami za dimnikom. Škoda znaša okoli 3.000 din.

SUROV NAPAD NA CESTI

Na cesti med Sv. Jurijem in Sv. Lenartu mv Slov. goricah je na sveti večer napadel mizarški mojster Filipič iz Partinja s kolom po glavi 23letnega čevljiarskega pomočnika Jožefa Močnika, ko se je vračal po poti proti domu ter si pel. Poškodba s kolom je bila tako huda, da je Močnik ležal celo uro v snegu, preden se je zavedel. Zdravi so v mariborski bolnišnici.

POVIŠANJE ŽELEZNIČARSKIH PREJEMKOV

Te dni je prometni minister Beslić izjavil, da bodo s 1. januarjem 1940 povišani prejemki železničarjev za 20%, železniškim delavcem pa za 9%. V najkrajšem času se bodo uredila še druga socialna vprašanja v prometnem resoru tako za uslužbence, kakor za delavce.

* Zadnje besede v letošnjem letu bosta spregovorila „TOTI LIST“ in CHAMBERLAIN na Silvestrovem večeru v KAVARNI „JADRAN“.

m Avtobus na Pohorje. Za Novo leto bodo vozili mestni avtobusi na Pohorje, in sicer v soboto ob 16. pop. z Glavnega trga ter v nedeljo ob 8. zjutraj zopet z Glavnega trga. Če bo dovolj prijav, bodo vozili avlobusi s Pohorja na Novega leta dan od 5. ure popoldne naprej, da bodo imeli potniki zveze z večernimi vlaki.

m Razstrelivo je ukradel. Neznani vlomilec je vdrl v barako pri kamnolomu podjetja Gabrijelečič v Bresternici in ukradel večjo količino razstreliva.

KINO kavarna - restavracija, Kino bar

Cenjenim gostom vljudno sporočamo, da kljub splošnemu naraščanju draginje nismo povišali cen. Skrbimo za to, da ohranimo dober glas in da se naši cenjeni gosti pri PRVOVRSTNI POSTREZBI IZ NASE KUHINJE IN KLUBU počutijo pri nas kakor doma.

V NEDELJO, dne 31. DECEMBRA

VELIKO SILVESTROVANJE!

* Mariborske trgovine ostanejo na Silvestrovo in na Novega leta dan, kakor tudi v nedeljo dne 5. januarja in na praznik sv. treh kraljev zaprte ves dan. — Združenje trgovcev za mesto Maribor.

* Hotel Mariborski dvor. Nedeljo, 31. t. m., Silvestrov večer s koncertom.

m Zrtev prevare je postal delavec Fr. Roškar s Pobrežja. Neznani mlajši moški je za nabavo neklih dokumentov zahteval od njega 200 din, za kar mu je dal jamstvo z nepravim nemškimi bankovcem za 50 mark.

* Sodobni in praktični potnik se pred vsakim potovanjem zglaš pri „PUTNIKU“, kjer nabavi v miru vozno karto. Ob tej priliki se informira za eventualne popuste, prometne zveze itd. S tem odpade nervozno prerivanje pri kolodvorski blagajni in potovanje postaja pravi užitek.

SILVESTROVANJE

pri soupé-ju, koncertu kabaretu, boju s serpentinami in vsakovrstnih zabavah v „Veliki kavarni“

m Naredba št. 2. o omejitvi motornega prometa je že stopila v veljavo. Predstojništvo mestne policije opozarja, da je v krajevnem prometu prepovedana uporaba motornih vozil od 21. do 7. ure. Vsak promet z motornimi vozili pa je prepovedan na cestah, ki so vzporedne z železnico ali avtobusnimi progami ali v krajih, ki so manj kakor 15 km oddaljeni od železnice.

m Malo tepežkarjev. Letos je bilo v mestu izredno malo tepežkarjev, kar je posledica zelo hudega mraza.

* Najprijetnejši Silvestrov večer boste preživeli v Narodnem domu. Društvo „Jadrano-Nanos“ bo pripravilo za svoje obiskovalce pester spored. Prijetna zabava za mlado in staro. Vstopnice v predprodaji pri Zlati Brišnik, po znižani ceni.

* Silvestrovo praznujemo vsi brez izjeme v Sokolskem domu.

* Silvestrov večer — Sokolski dom. Predprodaja vstopnic 10 din. Putnik.

* Bomba v Sokolskem domu. 31. decembra nastopi pri sporedu Silvestrovega večera slavni komik „Bomba Bombardilis“.

Skromne pripombe z dobrim namenom

Zadeva legitimacij in poselskih knjižic

Če se že danes vsi obrtniki pritožujejo na slab zaslužek, fotografi vsaj se ne morejo: zanje je zdaj visoka konjunktura. Po vseh mariborskih foto-ateljejih je že tedne sem pravcati naval ljudskih množic, tam imajo zdaj dela čez glavo, in je vprašanje, kako ga bodo pravočasno zmogli. Zakaj taka je postava, da mora od Novega leta vsak, kdor je v službi, imeti legitimacijo, vsi privatni nameščenci in posli, od gospoda prokurista in gospodične tipkarice do zadnje kравje dekle in konjskega hlapca.

Tri slike, to stane 20 dinarjev (še lepo od fotografov, da niso povišali cen!), 30 dinarjev pa legitimacija, — za večino prizadetih občutna obremenitev. Pa toži na pr. uboga služkinja: »50 dinarjev, ravno polovica moje mesečne plače! Kako in kdaj bom to not prinesla?« In bi

po naših mislih vsekakor bilo pravičnejše, če bi postava stroške za te legitimacije oziroma poselske knjižice naprtila poslodajalcem, ti bi to gotovo laže prenesli.

Torej vsakdo, ki ima službo ali zaposlitev, bo odslej opremljen z uradno legitimacijo, kar bo obenem toliko kot nekak pasuš za svobodno gibanje znotraj naših meja. Ampak zanima nas vprašanje, kaj pa tisti, ki je brezposeln? Ta ne bo imel legitimacije, in če ga mož postave zanj pobarra, kaj se bo zgodilo s takim nesrečnežem? Upajmo, da bo to vsaj socialnemu skrbstvu služilo v podobu, da brezposelne čim prej spravi do kruha.

Legitimacije so zaukazane zaradi takega in takega reda in kontrole. To bi bilo prav. Državni blagajni pa bo iz zadev-

m Silvestrovanje Prost. gasilsko četa v Studencih! Letošnje leto bomo zaključili v gasilskem domu in tam vstopili tudi v novo leto. Na sporedu je več točk, ki bodo izpolnile ves spored do polnoči. Najprej bosta dve enodejanki, in sicer prva je burka iz življenja alkoholika, druga pa burka iz mestnega življenja. Obe enodejanki sta izredno saljive vsebine, tako da bodo gledalci pokali od smeha. Ko bo kot predzadnja točka podana še kronika, bo polnočna alegorija, kakor vsako leto. Na udomačeno silvestrovanje gas. čete Studenci opozarjamo vse one, ki želijo z veseljem na obrazu pričakati novo leto, da ne zamudijo to priložnost, ki se jim nudi v gasilskem domu v Studencih!

m Radio-naročniki v okolišju Trga kralja Petra, zlasti v Taborški ulici, se zelo priložujejo zaradi neprestanih motenj, ki se pojavljajo med oddajami raznih postaj. Menda imajo neki fanatiki posebno na piki našo ljubljansko postajo in pa tuje nevtalne postaje, kadar prinašajo poročila. Takrat prasketa, piska in poka v aparatih, da je vsak poslušanje nemogoče. Opozarjamo poštno upravo na te pojave s prošnjo, naj bi se pregledali v tem rajonu vsi elektromotorji, visokofrekvenčni aparati itd., če so zadostno blokirani, in sploh preiskali in dognali vzroke rečenih motenj, ki gredo našim radio-poslušalcem pri vsej potrpežljivosti že močno na živce.

* ISSK MARIBOR obhaja SILVESTROVANJE v kavarni „Astoria“. Pester in zabaven spored s plesom. Vsi prijatelji vljudno vabljeni.

m Umelniški klub je poslal na ministrstvo trgovine in industrije odločen protest zaradi nameravanega zvišanja cen papirju.

* Družine, ki želijo prijetno pričakati novo leto, bodo obiskale Narodni dom. Pester spored! Družinske vstopnice rezervirajte v pisarni društva Jadran-Nanos, Narodni dom, vsak dan od 10. do 12. ure.

* Krompir, beli, lep, po 1.30 din kg se prodaja vsakomur dnevno vsaka količina, Trdinova ulica 18, Mejski dvor Nabavljalne zadruge. Članom tudi na mesečni račun proti predhodnemu nakazilu v pisarni Rotovski trg.

Kino

* Grajski kino. Do vključno petka, sijajna veseloigra „Pazi, da se ne zaljubiš“, Hans Moser. — Pride: Marika.

* Esplanade kino. Danes zadnji dan glasbeni in pevski film „Verdi“. Sledi najnovejši in največji Tarzanov film „Tarzan in njegov sin“.

* Zvočni kino Pobrežje. 30. in 31. dec. ter 1. jan. „Otok smrti“, po noveli „Tigerski otok“.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 28. dec., ob 20.: „Konto X“, Petek, 29. dec.: Zaprti. Sobota, 30. dec., ob 20.: „Zaroka na dranu“.

Smučarska poročila

„Putnik“, Maribor, 28. dec.) Lovrenc na Pohorju: —16° C, jasno, no, 9 cm pršiča na 9 cm stare pod-

lage. a na Pesku: —15° C, jasno—mirno, Koč pršiča na 20 cm stare podlage, 20 cm odlična.

smuka e—Rimski Vrelec: —17° C, barometar se dviga, jasno—mirno, 8 cm pršiča na 12 c. m stare podlage, smuka odlična.

Peca:) cm stare podlage, smuka odlična. ča na 6

llena. v dolina (Sestre Logar): —5° C, Logarska no, mirno, sneži, 10 cm pršiča zelo oblač. 25 cm, snežne razmere na ce-

na podlagi re. sti zelo dol. dom: —20° C, jasno, vetrovno, Senjorjev i na 25 cm stare podlage.

10 cm pršič: Pohorju: —17° C, jasno, mir- Ribnica na šiča na 12 cm stare podlage. no, 10 cm pr

Mal' položi da r domu na oltar

Zanimivosti

Božično razpoloženje v Berlinu

Pogled v davne čase, ko je bila okolica nemške prestoinice še slovanska

Berlin, 19. decembra.

Ime prestoinice nemške države izhaja iz prastare severnoslovanske besede, ki pomeni kraj, dvignjen iznad svoje okolice. Prva listina, v kateri je mesto omejeno, izvira iz leta 1237. V njej je govora o Köllnu pri Berlinu (Colne juxta Berlin). Obe naselji, zgrajeni na precej zamočvirjenem zemljišču (Kölln: mesto na koleh), sta se kasneje združili. Toda kljub temu je ostal Berlin olga stoletja le neznatno selišče, nepoznano v širnem svetu. Leta 1640. po končani tridesetletni vojni, je imel 6000 prebivalcev, v istem času Pariz 415.000, London 150.000. Z vplivom in politično močjo Prusije pa je rasel tudi Berlin. Leta 1825 je štel že 20.000 prebivalcev, Pariz 750.000, London 1.400.000, zdaj jih ima 4.250.000, Pariz 4.000.000, London 6.000.000. Površina mesta je znašala leta 1640 83 ha, leta 1825 1400 ha; danes obsega »veliki Berlin« (ustanovljen 1929) 88.810 ha. Je večji ali manjši kot kneževina Lichtenstein? Uganite!

V osmem in devetem stoletju so se na širnih ravninah

vzhodno Labe naselila slovanska plemena.

Njih kulturno središče je postal otok Rujan v Baltskem morju. Tu je stalo svetišče boga Svetovida, nedaleč od čarobnega mesta Vinete. Po letu 1100 je nastopil hud germanski pritisk proti vzhodu in nesložni slovanski življenj je v nekaj stoletjih izginil. Le ob srednji Sprevi se je ohranil neznatni narodni ostoček Lužičkih Srbov. Vineto je zalilo morje, ostal je meglen, pravljichen spomin, ki prehaja ob Baltiku iz rodu v rod.

Po izdaji Nantskega edikta je pribežalo v Berlin veliko francoskih hugenotov. Bili so gostoljubno sprejeti.

Leta 1699 je bil vsak peti Berlinčan Francoz.

Kulturni vpliv države sončnega kralja je ostal v Prusiji močan prav do Bismarcka. Znano je, da je živel na dvoru Friderika Velikega precej časa Voltaire in učil svojega gostitelja pesnikovati v Molièrovem jeziku. Uspehi pa ni bil preveč sijajni. »Prvi sluga svojega naroda« je bil sicer nadarjen in spreten državnik, toda slab poet. Šaljivec Voltaire se je od časa do časa na račun madrigalov Njegovega Veličanstva kruto ponorčeval. — Leta 1727 so se

zatekli v Berlin češki razkolniki,

da se izognejo verskemu preganjanju Habsburžanov. Zgradili so si lastno cerkev in ustanovili naselbino Nova ves, ki stoji še dandanašnji.

V naših slavnih časih, ko vihra na morju, v zraku in na kopnem borba im-

perijev, je pa tujcev v Berlinu zelo zelo malo. Sicer res izhaja redno vsak teden v nemščini in italijanščini brošura »Die Reichshauptstadt«, posvečena »našim gostom«, po vsebini na las podobna »Seine de Paris« z one strani Siegfriedove linije, toda kaj, ko ni od nikoder tistih, ki jim je namenjena. Na univerzi ali na kaki drugi visoki šoli sicer človek od časa do časa sliši kak nordijski jezik, italijanski, madžarski, bolgarski, včasih tudi domovine mili glas z levega brega Sotle, to pa je tudi vse. Prodajalci razglednic in spominov pred opero, pod Brandenburškimi vrati in ob spomeniku Viljema I. ne tožijo o prezaposlenosti. Prekrasni hoteli na Kurfürstendammu in Unter den Linden, kjer je ložirala petična gospoda iz neklirniških držav, so pusti in prazni in dostojanstveno čakajo lepših časov.

Na ulicah se pojavlja božično razpoloženje.

K temu doprinaša svoj delež tudi ostra vzhodna sapa, ki daje ljudem živordeča lica in bakrene nosove in jih obenem sili, da spešijo korake. Tu pa tam steče kdo tudi za klobukom, ki mu ga je nesramni veter dvignil z lasišča. Častitljivi pruski gospodje so v borbi za svoja pokrivala včasih ganljivo smešni.

Letos ni tradicionalnega božičnega semnja v Lustgartnu, kjer je vladalo v tem času vedno silno živahno vrvenje.

zato pa naleti človek v vseh delih mesta na male skupine stojnic, iz katerih premraženi prodajalci ponujajo svoje blago: figure iz keramike, sveče, tako zvane adventne vence, igrače, nakit za božična drevesa itd. Najbolj oblegane so seveda stojnice, kjer se dobi kaj za prigrizniti, pa te so redke in izbira ni prevelika: kolački, nekaj peciva, tako zvana kava, kuhano vino. Stop.

Na tri božičnim praznikom predhodne nedelje (bakrena, srebrna in zlata), so trgovine od jutra do večera odprte. Po obedu

se zgrnejo na ulice ogromne množice ljudstva,

ki se prerivajo po pločnikih, da človek včasih ne more ne naprej ne nazaj, da mu zastaja dih in poljske sape nič več ne čuti. In vsakdo ima željo, svojcem za praznike nekaj kupiti. To pa ni lahek posel, če pomislite, da je seznam predmetov, ki se dobe brez nakaznic, prav skromen. Tako nabavljajo, kar se pač da: dežnike (ki jih mladina le nerada razpenja, nihče noče biti podoben Chamberlainu), pa menda je zaloga že domala pošla, klobuke, porcelan, svilo, knjige itd. Pred trgovinami s kolonialnim blagom so nastavljeni dolge vrste ljudi, ki potrpežljivo čakajo, da dobe svojo tablo čokolade... Kot izreden dodatek za praznike smejo ženske kupiti par nogavic, moški kravato. Kakšno razkošje...

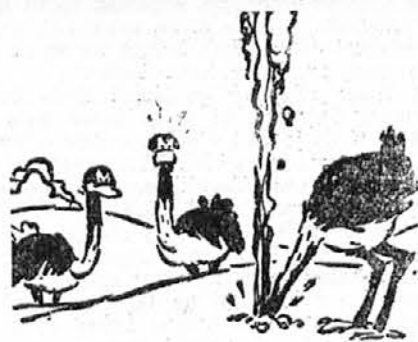
Univerza, kjer se šolajo božički

Tudi onstran velike luže imajo veselo božično razpoloženje. V New Yorku so za delikatne naloge božičkov odprli posebno univerzo, kjer se bradati možje uče nastopa pred mladino, ki bi ji lahko z nerodno kretljivo vzele vse prijetne iluzije, če bi se razkrilo, da s svojimi darovi niso prišli z daljne dežele...

Da se izvežbaš za božička, moraš položiti 15 dolarjev za tečaj njujorške univerze. Najprej nauče kandidate vseh

stanov, kako se pravilno natakne maska. Potem je na vrsti obleka, ki je po osnovi temnozelena. Težje je z izgovorjavo. Božiček se mora uživati v dečje zadeve, spraševati o stvarih, ki so v zvezi z njihovo dobro vzgojo.

Na predvečer božiča je zadnja preizkušnja, naslednjega dne pa gredo bradati možički na pot, spremljani od voščil svojih brunnih profesorjev.

— Tri sto vravog! Glej ga, zdaj je pa natelet na petrolejski izvrek...

Kakšen bi moral biti pravi dom dece

»Efficient Living« prinaša zanimive misli o pravi vzgoji mladine. Takole pravi:

Pravi dom je telovadnica. Ideal zdravega telesa je prvi, ki bi se moral vcepiti detetu. Pravi dom je svetilnik, ki odkriva čeri pred seboj in kaže sigurno pot v življenje. Varujte se doma, kjer se ne sme poskočiti. Dom je igrališče, pa delavnica. Ubogi deček, ki nima svojega kladiva, svedra ali klešč, ubogo dekletce, ki nima košarice za šivanje. Ne moreta uživati v ustvarjanju, in ni večjega zadovoljstva kakor je proizvajati.

Pravi dom je tribuna. Poštena in od-

krita diskusija o velikih problemih življenja spada najprej v krog družine. Zato mora biti tak dom tudi tajno združenje. O družinskih zadevah molči, ne trosi jih okrog.

Pravi dom je sanatorij, matere so že po naravi zdravnice. Je zadruga, kajti domačnost cvete tam, kjer so interesi posameznika interes vseh.

Pravi dom je trgovsko podjetje. Red je konjič gospodinje, red brez sistema pa konjič brez uzde. V pravem domu najdeš mirno zavetje. Svet je pač tak, da vsak hrepeni po zavetju miru, kjer najde ljubezen in sočutje.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

45

»Več koncert si je zamislil le zato, da je našel primeren izgovor,« je dejal Hampur Kamthi v sanskrtu, ko je Yagiri izginil.

»Trebalo bi bilo izvedeti, kdaj je bil sklenjen?« je menil Rayani.

»To bom poizvedel takoj,« je obljubil filozof. »Sedaj pa dovolite še meni, da odidem. Poskrbel bom, da ga pripeljem kakor čisto po naključju v vašo bližino. Tako naše snidenje ne bo vzbudilo pozornosti.«

»Zelo dober predlog,« je pritrdil Rayani in odzdravil poslavljajočemu se filozofu, ki je odšel ves prevzet od novih upanj tako čilo iz sobe, kakor da ne čuti teže svojih starih let. Bil je prepričan, da bo Takur Indor obujen in da se bo nato pričel odločilni boj za izkoreninjenje zla v Rayanipuru. Pri tem pa vendar ni čutil najmanjšega sovrašstva do nikogar, niti do Yagirija Seonija ali Mahaballija Petne. Njegovo filozofsko pojmovanje življenja ga je dvigalo visoko nad nizke človeške strasti. Bilo mu je le do zma-

ge resnice in pravice; za rešitev zadnjega človeštva.

XII.

Mana Patna je prva opazila, da sta drug za drugim izginila Ramas in Mahabali ter zaslutila, da mora biti ta čudna nenavzočnost obeh v neki medsebojni vzročni zvezi. Njena ljubezen do Ramasa je na dnu njenega srca še vedno rahlo tlela, čeprav se je trudila, da bi jo zatrla. In morda ji je prav ta zatrla ljubezen čarala skrivnostne slutnje, kakršne se morejo poroditi samo v ženskih dušah. Notranji nemir jo je preganjal iz kraja v kraj, ne da bi mogla najti počitka. Odšla je v Ramasovo delavnico, a tam ga ni bilo; oglasila se je na njegovem stanovanju — tudi to je bilo zapuščeno. Iskala je brata v delavnici, v knjižnici, v predsedstvu, povsod, a prav tako zaman. Izginila sta, kakor da bi se bila v zemljo vdrla. Pričakovala je, da ju bo našla vsaj na koncertu, a tudi tam se je brez uspeha ozirala po vseh, ki so prihitali, da bi se opajali z glasbo davnih

tisočletij. In vendar sta oba ljubila glasbo.

Ob odmoru je stopila k Jori in jo vprašala po Ramasu. Dekle ji ni hotela izdati resnice; dejala je, da ne ve kod se mudi in ga tudi sama že več dni ni videla.

»Ali ne veš,« je vzkliknila Mana vznemirjeno, »da tudi Mahaballija ni?«

»Ne vem.«

»Izginil je brez sledu.«

»Gotovo je zaposlen s kakim najnim, velikim delom. Saj ga že često ni bilo po več dni na izpregled.«

»To je res, toda slutnja mi pravi, da se je nekaj zgodilo, nekaj hudega. Jora, ali ne slutiš, ne čutiš, da sta oba v nevarnosti?«

»Ničesar ne slutim in ničesar ne čutim. Bodi prepričana, da se brez potrebe vznemirjaš. In v kakšni nevarnosti naj bi tudi bila? Ali so v Rayanipuru sploh mogoče kake nevarnosti? Ako bi se komu kaj zgodilo, bi takoj izvedeli. Pomiri se!«

»Tvoje neskrbnosti ne morem razumeti,« je vzkliknila Mana. »Če ti že ni mar za mojega brata, bi ti moralo biti vsaj za Ramasa. Ali je tako majhna tvoja ljubezen do njega? Ramas in Mahabali sta vendar tekmeča: oba te ljubita. Kaj je bolj naravnega, kakor da skušata drug drugega izpodriniti! Zato je mogo-

če, da...«

»Kaj, da?« je vprašala Jora. »Da sta drug drugega umorila?«

»Tudi to ni nemogoče,« je odvrnila Mana.

»To je pravljica iz starih časov. V Rayanipuru in v družbi zadnjih ljudi se take stvari ne dogajajo več, pa so tudi nemogoče. Zato ti svetujem še enkrat: pomiri se in ne stikaj za njima! Vrnila se bosta prav gotovo.«

Mana je začudeno opazovala Jorino nenavadno mirnost in postajala ji je sumljiva. Zato je dejala:

»Ti veš, kje sta, pa mi nočeš povedati.«

»Ničesar ne vem,« je tajila Jora.

»Ako bi bilo to res, ne bi bila tako mirna.«

»Zakaj pa naj ne bi bila?«

»Ali naj ti znova vse razložim?«

»Ni treba,« je odgovorila Jora. »Glej, koncert se bo nadaljeval.«

Koncert se je med tem res znova pričel in Mana se je vrnila na svoje mesto. Vendar ni slišala več godbe. Njene misli so blodile drug god in brskale po skrivnosti, ki je niso in niso mogle razkriti. Zato je po koncertu stopila k bratu Angabadi in mu izdala svoje tesnobe. Pa tudi ta je ohranil popoln mir, in Mana se je temu čudila prav tako, kakor prej v pogovoru z Joro. (Dalje prihodnjic.)

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par najmanjša orloščina za te oglase le dan 9.— Družbe preklicati dopisovanja in žentovaniški oglasi din 1.— po besedi Najmanjši znesek za te oglase le din 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojno Oglasni zavek za enkratno objavo znaša din 3.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma za le voščilni v oismo skupa s naročilom ali na poštni ološčnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse bismene odkovore glede malih oglasov se mora orloščiti znakka za 8 din.

Elitni mistični večer slavnoga jasnovidca in iluzionista

PARADISO

kateri nastopa v petek, dne 1. decembra ob 1/2, 4 uri popoldne in 1/2, 9. uri zvečer v Gambrinovi dvorani, s svojimi šalji v mi in razburljivimi eksperimenti jasnovidnosti, okultnimi tajnami in iluzijami.

EKSPERIMENTI so večina za močne živce Predprodaja vsotopne v petek od 10. ure naprej v Gambrinovi dvorani.

Naročite blago po pošti!

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej bali naročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, vam ga zamenjamo ali vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Veloblagoznica

Zagreb, Ilica 4 in 6

Dopis: Zagreb 11, pošti preda

SOBO

oddam. Poceni kuriava, poseben vhod. Melje, Erjavčeva 12. 12657-7

NA STANOVANJE

IN HRANO sprejemem dva gospoda. Koroska 62, pritličje, levo. 12665-7

OPREMLJENO SOBICO

s posebnim vhom oddam takoj gospodu. Frankopanova ul. 1-1. 12666-7

Službo dobi

POSTREŽNICO srednjih let, pošteno, sprejemem takoj celodnevno proti dobri plači. Predstaviti se med 3.—5. uro. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 12658-9

INTELEKTUALNO DEKLE s perfektnim znanjem slovenščine in nemščine sprejemem za vsa hišna dela. Prednost imajo one, ki obvladajo strojepis. Naslov ogl. odd. »Večernika«. 12673-9

Službo išče

POSTREŽNICA zanesljiva, išče zaposlitve. Dolinšek, Meljska c. 57. 12674-10

Zgubljeno

IZGUBILA se je v soboto popoldne Ob brodu rjava moška rokavica. Izroči naj se proti nagradi v hotelu »Meran«. 12660-11

Kapital

POSODIM 140.000 din po 6%. Vknjižba na prvo mesto. Ponudbe pod »Posodim« na ogl. odd. »Večernika«. 12684-16

RADIO GODEC MARIBOR

Kultura

Krstna predstava Rasbergerjeve »Zaroke na Jadranu«

Za letošnji Božič nam je pripravilo naše mariborsko gledališče krstno predstavo nove slovenske izvirne operete »Zaroka na Jadranu«. Libreto je napisala ga. Milena Rasberger-Fišerjeva, uglašbil jo je g. Pavel Rasberger, zrežiral in koreografsko opremil g. Edo Verdonik, scenično sta jo postavila g. Ussar in g. Verdonik, dočim jo je glasbeno nastudiral in dirigiral g. Lojze Herzog.

Med tremi dosedanjimi Rasbergerjevimi operetami pomeni »Zaroka na Jadranu« vsestranski napredek, čeprav ni brez pomanjkljivosti. Snov je libretistično dobro izbrana, a ni popolnoma izkoriščena. Zaplet bi mogel biti še bolj efekten in komične scene bi se dale še stopnjevati. Tudi nekaterim posameznim osebam manjka izrazite poudarjena komična plat. Vsebinska sama je plitva, kakor pač pri ogromni večini operet. Nekatere osebe in situacije so privzete kot rekviziti tujega operetnega gradbenega materiala starejše dobe, zato se ne skladajo z našimi razmerami in našim časom. Tako je n. pr. popolnoma nemogoče in smešno operiranje z novinarji in kritiki. Takih »novinarjev«, ki bi obletali ravnatelja potujoče šmire za intervjuje in takih »kritikov«, na katere bi bilo mogoče vplivati z dobrinami v bifeju vsaj dandanes in vsaj pri nas ni. Ako novinarji in kritiki ne bi stali nad takimi insinuacijam, potem o »Zaroki na Jadranu« najbrže ne bi izšlo nobeno poročilo. Prav objektivnost pa je pri dostojnih ljudeh najdostojnejši odgovor. Glasba sama je prijetna, melodiozna, čeprav nam ne odkriva nič posebno novega. Celotna opereta je vsaj tako dobra, kakor so nekatere povprečne tuje ter sprejemljiva za uho in oko.

Režiser g. Verdonik je izpričal smisel za režiranje operet. Delo je postavil prav efektno, vendar ne bi škodovalo

nekaj črt, ki bi skrajšale pustelše, bolj prazne prizore. Posebno priznanje zasluži kot koreograf. Bilo bi potrebno in koristno koreografi g. Verdoniku vsaj kratki studij koreografije na kakem večjem domačem ali tujem odru. S tem bi morda najlažje rešili vprašanje, ki je pri nas že ves čas zanemarjeno. Prav ta o se je tudi delu dirigenta g. Lojzeta Herzoga dobro poznalo, da se ga je lotil z vso tisto vneto, ki pritiče domači stvaritvi. Zato je glasbena stran uprizoritve prav dobra, tako glede orkestra kakor glede zbora in solistov. Nekaj sibelijevih mest gre menda na račun instrumentacije.

Med solisti je nekaj prav posrečenih vlog, ki so jih rešili naši pevci in igralci včasih kar izvrstno. Markantni lik gledališkega ravnatelja Videniča je izoblikoval g. Pavle Kovič z vso svojo izoblikovano ljubeznivostjo. Ob njem se je razvila tudi Videničeva ge. Vide Kovičeve, dasi je ta lik v delu samem premalo komično izoblikovan. Lepo zmago je slavila divja gdč. Jelka Igličeva v vlogi igralke Bernikove. Enako se je lahko uveljavil tenorist g. Anatol Manošeovski kot Ivan Petrič ali Jean Robert. Sarmatino je upodobila ga. Brumen-Lubejeva v subreto Rubinovo. Posebne omebe vredne pa so še kreacije g. Verdonika (igralce Grudnik, gdč. Starčeve (Marica), g. Košiča (igralce Zajec) in g. Košute (gostilničar). Ostale vloge so izoblikovali ga. Savinova (igralka Minka), gdč. Naratova (igralka Mira), g. Kamušič (Fox), g. Grom (kapitan), g. Petrovič (častnik), g. Crnobori (natakar), gg. Malec, Štandeker in Turk (novinarji) in ga. Tovornikova (garderobka).

Gledališče je bilo razprodano. Kompozist g. Rasberger je bil ponovno poklican na oder in obdarovan z vencem cvetjem.

Božični šahovski turnir UJNZB

Sinoči se je turnir nadaljeval z 10. kolom, ki je prineslo na čelu tabele spet nekaj izpremembe, zaradi katere bo vse do konca turnirja vladala precejšnja napetost. Igrati takoj po praznikih je težka stvar, zakaj tudi šahisti so utrujeni od božičnih dobrot ter se ne morejo takoj znajti za težko borbo.

Z lepim napadom je sinoči Ketiš docela obvladal Gužnika, ki se je branil zelo nesrečno. Ketiš je vdrl v nasprotnikov tabor ter ga popolnoma demoliral. Kmalu nato je odločil partijo tudi Marotti proti Bakariču, ki se je sicer zoperstavljal, toda zamen je bila vsa obramba. Kuster—Foray sta igrala težko pozicijsko igro, ki pa se je razblinila v končnico, v kateri je imel Kuster kmeta več. Ob Forayevi previdni igri pa je partija končala remis. Prav lepo je zaigral Lukeš proti Rutarju, ki pa je le še našel dovolj obrambe v težki poziciji; vendar pa je nadaljeval tako neprevidno, da je Lukeš odločil partijo v svojo korist. Partija Babič—Audič je imela zanimiv potek. Ob nepazljivi igri je Babič dopustil, da mu je Audič iztrgal vajeti iz rok, vendar je Babiču uspelo, da je izenačil ter spet pridobil nekaj izgledov na zmago, toda smola ga je v partiji še enkrat oplazila, da je v končnici spregledal kar celega stolpa. Seveda je bilo nato vse izmotavanje zaman. Na Gerželjev e4 je Kukovec izbral Aljehinovo obrambo. Partija se je razvijala po teoriji ter bi morda splahnela v remis. Zaradi tega je Gerželj forsiral komplikacije, ki pa jih je bilo v časovni stiski težko preračunati. Kukovec je solidno odgovarjal, vendar pa je Gerželj vprav v kritičnem trenutku napravil težko napako, ki je ni bilo več mogoče popraviti; ne da bi partijo zavlačeval brez potrebe, je v 22. potezi predal Nosan je že koj sploščal imel proti Mišuri, ki je zaradi zadnjih porazov verjetno precej depimiran, vidno prednost, ki se je spremenila v materialni naskok ter divji napad. Mišura je bil izgubljen, toda Nosan ga je tako ljubezljivo in dolgočasno otpeval, da se je mož še nekako izvlekel iz težke atere. Končnica je bila prekinjena, verjet-

no pa ne bo dala več ko remis. Marvin je bil prost; prihodnje kolo se bo igralo v petek. V 9. kolu je Kukovec dobil partijo proti Lukešu, ki je imel sicer nekaj šans, pa mu jih je požrla velika časovna stiska, ko ga je ura zadavila.

Stanje po 10. kolu: Kukovec 7 in pol, Marotti 7, Gerželj in Babič 6 in pol, Kuster 6, Mišura 5 in pol (1), Rutar in Foray 5 in pol, Lukeš 5, Marvin 4, Ketiš in Audič 3, Nosan 2 (1), Gužnik 2 in Bakarič 0 točk.

220. ALJEHINOVA OBRAMBA
Beli: Gerželj
Crni: Kukovec
1. e4, Sf6 2. e5, Sd5 3. e4, Sb6 4. d4, d5 5. f4, dxe5 6. fxe5, Sc6 7. Le3, Lf5 8. Sd5 9. Sb4 9. Tc1, e7 10. a3, Sc6 11. Sf3, Ld7 12. Le2, 0—0 13. 0—0, f6 14. d5f7 (beli igra na 16. b1 komplikacije; običajna zamenjava na 16. b1 razpršila vso napetost v centru ter ob dobri igri dala samo remis), Sxe5 15. Sd4, e5 16. Sxf5, exf5 17. Sb5, a6 18. d6, axb5 19. dxe7 20. Txf5? (težka in usodna napaka, ki je pripravila belega ob sadove izgledne partije; potrebno bi bilo 20. cxb5, na kar bi bel stal odlično, črni pa bi se moral s težavo reševati iz neprijetnega položaja), Tfd8 21. Db3, Sd3! in beli preda.

Ptu!

p Beračeva smrt v snegu. Včeraj zjutraj so našli pri Sv. Roku pri Ptujju v občestnem jarku zmraznjeno truplo. Iz listin, ki so jih našli pri njem, so dooznali režeža in vojnega invalida Golca Antona iz Hajdine pri Ptujju.
p Merjenje moči. Primožič Simon in Simonič Simon iz Sv. Marka pri Ptujju sta obhajala praznike v krčmi. Ko se je kapljica razlezla po žilah, sta si bla merit moči. V tej pretirani šali je podlegel Simonič, ki se mora zdaj zdraviti celo v bolnišnici.
p Včeraj je bil ptujski trg malodane prazen.

Razno

BUČNO OLJE novo, dobro in vedno sveže, nudi Tovarna bučnega olja. Maribor, Taborska 7. 12606-1

NE POZABITE si nabaviti najboljšo vino v gostilni »Prešernova klet«. Gosposka ulica, 12299-1

SREČNO NOVO LETO!

voščim vsem svojim cenjenim odjemalcem. Prosim tudi za naslednje leto polnega zaupanja. Obleke, plašče, kostume, stoznke vseh vrst in vsa prenovljanja izvršujem moderno in poceni. Se priporoča — damski modni salon Klemenče, Tyrševa ul. 14-II. 12689-1

NOGAVICE (lastni izdelki) rokavice, volna, odeje, koce, zimsko perilo pletenine, najcenejše »Marja« trgovina A. Oset, Koroska c. 26 (polek tržnice). 9879-1

NAJBOLJŠA DALMATINSKA VINA dobite v gostilni »Solita«. Koroska 39. 12681-1

Prodaj
SPALNICA
s psiho, mizo in stoli naprodati. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 12692-4

UGODNA PRILožNOST!
Spalnica in jedilnica iz trdega lesa, novo, poceni naprodati. Meljska c. 29, skladišče. 12669-4

BERNHARDINCI
mladi, veliki psi, naprodati. — Parlič, Zg. Duplek. 12670-4

KRAVO S TELETOM
proda ali zamenja Franceš. mesar. Tezno. 12671-4

PREDALČNIK Z NASTAVKOM
masiven, iz prehevega lesa, naprodati. Dopis pod »Ljubitelj« na ogl. odd. »Večernika«. 12672-4

DVOJNE ROČNE SANKE
ki nosijo do 400 kg naprodati. Prednost imajo tisti, ki imajo trgovino s premogom ali s špecerijo. Slovenska 15. 12675-4

Posest
HIŠO
do 250.000 din kupim. Plačam takoj gotovine 160.000. Ponudbe pod »Kupim takoj« na ogl. odd. »Večernika«. 12683-2

Najboljše varstvo
proti trganju v ušesih, zobobolu in ozeblini!
KONFEKCIJA JAKOB LAH
Maribor, Glavni trg 2

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB NIKOLIČEVA IO
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Prodaja za MARIBOR
Perc Oto
Gosposka 34

Prima premog
svetli kosovec, suha drva, kolobarje, kupite najceneje v veletrgovini **IVO ANDRAŠIČ, oddelek za kurivo**
MARIBOR — KOROSKA CESTA 25